

УДК 796.03-053.6

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-1273-1283](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-1273-1283)

Фаріонов Володимир Миколайович старший викладач кафедри фізичного виховання, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0001-5345-6886>

Голуб Валентин Петрович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0009-1122-6033>

Зубаль Майя Вікторівна кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри спорту і спортивних ігор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, <https://orcid.org/0000-0002-8145-5263>

Бірюк Влада Валеріївна старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0003-4638-5180>

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО ОТОЧЕННЯ НА МОТИВАЦІЮ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

Анотація. У статті визначаються особливості впливу соціального оточення на мотивацію студентів до занять спортом. Зазначено, що мотивація є однією з фундаментальних дослідницьких проблем психологів, спортсменів, педагогів, філософів та соціологів як у нашій країні, так і за кордоном. Визначено, що мотивація – це сила, яка спонукає людей до задоволення певних потреб і змушує їх діяти з максимальною ефективністю для досягнення певних цілей, а мотивація до занять спортом – це певний імпульс, що викликає активність організму і визначає її напрямок. Обґрунтовано, що якщо студент має мотивацію, то будь-яка його діяльність буде виконуватися на високому рівні, а це безпосередньо буде впливати на розвиток його особистості. Він буде прагнути до постійного розвитку, самовдосконалення та самореалізації. Розглянуто внутрішню та зовнішню мотивацію до занять спортом: внутрішня мотивація – це прагнення займатися спортом задля отримання задоволення від активності, не замислюючись про матеріальну винагороду; зовнішня мотивація – це спонукання або примушення людини займатися спортом із зовні (обставини, стимули, накази). Звернуто увагу на те, що спортивна діяльність студентів є полімотивованою (визначається сукупністю декількох мотивів). Акцентовано увагу на тому, що якщо соціальне середовище позитивно

впливає на мотивацію до занять спортом у студентів, то воно може сприяти: формуванню сприятливого ставлення до мети занять спортом; формуванню сприятливого ставлення до спортивного успіху; формуванню сприятливого ставлення до своїх можливостей; формуванню сприятливого ставлення до тренувальної діяльності; формуванню сприятливих відносин із командою та тренером; формуванню сприятливого ставлення до змагальної діяльності. Зроблено висновок, що основною особливістю впливу соціального середовища на спортивну мотивацію студентів є вплив соціуму на свідомість студентів, тобто викладачів, одногрупників, адміністрації університету, сім'ї та друзів. Внутрішня мотивація особистості також відіграє важливу роль, адже якщо вона не хоче займатися спортом і не має до нього інтересу, то навіть соціальне середовище не зможе вплинути на її переконання та обізнаність.

Ключові слова: студенти, соціальне оточення, спорт, мотивація.

Farionov Volodymyr Mykolaiovych Senior Lecturer of the Department of Physical Education, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, <https://orcid.org/0000-0001-5345-6886>

Colub Valentun Petrovych Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Physical Education and Health, Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0009-1122-6033>

Zubal Maya Viktorivna Candidate of Sciences in Physical Culture and Sports (PhD.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Sport and Sport Games, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Kamianets-Podilskyi, <https://orcid.org/0000-0002-8145-5263>

Biryuk Vlada Valerijivna Senior Lecturer of the Department of Physical Education and Sports, Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv, <https://orcid.org/0000-0003-4638-5180>

THE INFLUENCE OF THE SOCIAL ENVIRONMENT ON STUDENTS' MOTIVATION TO ENGAGE IN SPORTS

Abstract. The article identifies the peculiarities of the influence of the social environment on students' motivation to engage in sports. It is noted that motivation is one of the fundamental research problems of psychologists, athletes, teachers, philosophers and sociologists both in our country and abroad. It is determined that motivation is a force that motivates people to satisfy certain needs and makes them act with maximum efficiency to achieve certain goals, and motivation to play sports is a certain impulse that causes the activity of the body and determines its direction.

It is substantiated that if a student is motivated, then any of his or her activities will be performed at a high level, and this will directly affect the development of his or her personality. They will strive for continuous development, self-improvement and self-realization. The author considers the intrinsic and extrinsic motivation to engage in sports: intrinsic motivation is the desire to engage in sports for the sake of enjoying activity without thinking about material rewards; extrinsic motivation is the inducement or coercion of a person to engage in sports from the outside (circumstances, incentives, orders). It is emphasized that students' sports activities are poly-motivated (determined by a combination of several motives). It is emphasized that if the social environment has a positive effect on students' motivation to engage in sports, it can contribute to: the formation of a favorable attitude towards the purpose of sports; the formation of a favorable attitude towards sports success; the formation of a favorable attitude towards one's capabilities; the formation of a favorable attitude towards training activities; the formation of a favorable relationship with the team and coach; the formation of a favorable attitude towards competitive activities. It is concluded that the main feature of the influence of the social environment on students' sports motivation is the influence of society on the consciousness of students, i.e., teachers, classmates, university administration, family and friends. The intrinsic motivation of the individual also plays an important role, because if he or she does not want to play sports and has no interest in it, even the social environment will not be able to influence his or her beliefs and awareness.

Keywords: students, social environment, sports, motivation.

Постановка проблеми. В сучасних умовах буття людини важливим питанням є збереження її фізичного та психологічного здоров'я. Цього можна досягти з допомогою занять фізичною культурою та спортом. Проте як показує статистика рівень занять фізичною культурою та спортом почав різко знижуватися з 2020 року. Причиною цьому стала всесвітня пандемія коронавірусу. Ситуація значно погіршилася у 2022 році коли країна-агресор здійснила широкомасштабне вторгнення на територію нашої країни.

В умовах постійного напруження та стресів студенти перестали виконувати навіть мінімальне фізичне навантаження, не говорячи вже про заняття різними видами спорту. Результати опитування здобувачів вищої освіти дозволили визначити, що основними причинами, які призводять до того, що вони не займаються фізичною культурою та спортом є: постійні стреси, апатія, лінощі, велике перенавантаження в умовах онлайн-навчання, а найголовніше – це відсутність мотивації.

Беручи до уваги все вищевикладене вважаємо, що актуальним є проведення дослідження з визначення особливостей впливу соціального оточення на мотивацію студентів до занять спортом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки науковці активно досліджують проблематику мотивації у фізичному вихованні та спорті.

Так, О. Марченко, М. Бричук та М. Дедух досліджували особливості мотивації студентів до самостійних занять руховою активністю в умовах воєнного стану [1].

С. Лазаренко та Д. Балашов аналізували формування інтересу студентів до занять фізичною культурою та спортом [2].

І. Рогаль, В. Столярик, А. Чхань, В. Шкондя здійснювали моніторинг рівня мотивації студентів ЗВО до різноманітних видів фізичної активності в умовах військового стану в Україні [3].

Г. Безверхня та В. Цибульська розглядали педагогічні умови формування спортивної мотивації у спортсменів 15-16 років [4].

М. Кужель визначав фактори впливу на мотивацію студентів під час занять фізичною культурою [5].

Н. Щекотиліна розкривала роль мотивації до занять фізичним вихованням у студентів у контексті формування здорового способу життя [6].

Та попри значні напрацювання науковців з проблематики мотивації студентів до занять фізичною культурою та спортом залишається не дослідженим питання впливу соціального оточення на мотивацію студентів до занять спортом.

Мета статті полягає у визначенні особливостей впливу соціального оточення на мотивацію студентів до занять спортом.

Виклад основного матеріалу. Мотивація завжди була однією з фундаментальних дослідницьких проблем психологів, спортсменів, педагогів, філософів та соціологів як у нашій країні, так і за кордоном. Вивчення мотивації насамперед спрямоване на аналіз джерел активізації людини, спонукання її до дії та пошуку відповіді на питання «Чому вона це робить?». Іншими словами, йдеться про виявлення причини, яка спонукає людину до діяльності.

На думку В. Шевченко проблема мотивації є дуже актуальною з точки зору психології і розглядається у тріаді «мотивація-діяльність-особистість». Мотивація впливає на формування особистості [7, с. 221].

Ми повністю підтримуємо думку науковиці і хочемо зазначити, що якщо студент має мотивацію, то будь-яка його діяльність буде виконуватися на високому рівні, а це безпосередньо буде впливати на розвиток його особистості. Він буде прагнути до постійного розвитку, самовдосконалення та самореалізації.

Мотивація – це сила, яка спонукає людей до задоволення певних потреб і змушує їх діяти з максимальною ефективністю для досягнення певних цілей.

Мотивація – це стан душі, наповнений енергією і ентузіазмом, який спонукає людину працювати певним чином для досягнення бажаних цілей. Мотивація – це сила, яка штовхає людей працювати з високим рівнем

прихильності та зосередженості, навіть якщо справи йдуть проти них. Мотивація виливається в певний вид поведінки людини. Одним словом, мотивація є рушійною силою людських вчинків [8].

У сучасному тлумачному психологічному словнику зазначається, що мотивація містить спонування, що викликають активність організму і визначають її спрямованість. Усвідомлювані або неусвідомлювані психічні фактори, що спонукають індивіда до здійснення певних дій і визначають їхню спрямованість та цілі. У широкому змісті термін використовується у всіх сферах психології, що досліджують причини та механізми цілеспрямованої поведінки людини і тварин. За своїми проявами та функціями в регулюванні поведінки мотивуючі фактори можуть бути розділені на три відносно самостійних класи: 1) при аналізі питання про те, чому організм узагалі приходить у стан активності, розглядаються прояви по потреб та інстинктів як джерел активності; 2) якщо вивчається питання, на що спрямована активність організму, заради чого зроблений вибір саме цих, а не інших актів поведінки, досліджують насамперед прояв мотивів як причин, що визначають вибір спрямованості поведінки; 3) при вирішенні питання про те, яким чином здійснюється регулювання динаміки поведінки, предметом дослідження є прояви емоцій, суб'єктивних переживань та установок у поведінці суб'єкта [9, с. 264-265].

Деякі науковці вважають, що мотивація – це процес, що відбувається в середині людини і спонукає її до дії, змушуючи поводитися в якійсь конкретній ситуації певним чином. Поведінка особистості, як правило, спрямовується її найбільш сильною в даний момент потребою, яку вона прагне задовольнити, активізуючи при цьому всю свою енергію і можливості [10; 11].

Мотивація є важливим аспектом фізичної активності та спорту. Поняття мотивації охоплює низку факторів, які спонукають людину діяти для досягнення певних цілей або задоволення потреб. У контексті фізичного здоров'я мотивація стосується здатності людини підтримувати інтерес і наполегливість у виконанні фізичних вправ, тренуванні та спорті [12].

Таким чином, можемо зазначити, що мотивація до занять спортом – це певний імпульс, що викликає активність організму і визначає її напрям.

В контексті нашого дослідження нас цікавить як саме впливає соціальне оточення на мотивацію студентів до занять спортом, але для цього спочатку потрібно звернути увагу на те, що мотивацію поділяють на зовнішню та внутрішню. Внутрішня мотивація – це мотивація, яка йде із середини людини і безпосередньо пов'язана з її діяльністю. Ми можемо говорити про те, що сутністю внутрішньої мотивації є прагнення займатися спортом задля отримання задоволення від активності, не замислюючись про матеріальну винагороду.

Зовнішня мотивація – це спонування або примушення людини займатися спортом із зовні (обставини, стимули, накази).

Спортивна діяльність студентів є полімотивованою (визначається сукупністю декількох мотивів). В цьому випадку ми повністю поділяємо думку науковців, які стверджують, що мотивація до занять спортом є складною системою мотивів, яка активує та спрямовує особистість до спортивної діяльності [13].

Отже, з вищезазначеного можемо зробити висновок про те, що соціальне середовище для студентів виступає зовнішньою мотивацією.

Румунський соціолог і соціальний психолог К. Замфір досліджуючи мотивацію розробив свою теорію в якій виокремив три компоненти мотивації, а саме:

- Внутрішня мотивація виникає з потреб людини і безпосередньо пов'язана з процесом і результатом діяльності. Переважання внутрішньої мотивації у дорослої людини активізує процес антиципації власної діяльності, яка здійснюється із задоволенням і без стресу.

- Позитивна зовнішня мотивація включає мотиви, які лише опосередковано пов'язані з процесом і результатом діяльності людини. До них відносяться висока заробітна плата, кар'єрне зростання, визнання колег і керівництва, престиж як стимул, заради якого доросла людина вважає за необхідне докладати зусиль, плануючи свою діяльність.

- Негативна зовнішня мотивація включає мотиви, які безпосередньо не пов'язані з процесом і результатом діяльності, але мають негативне емоційне забарвлення з метою уникнення покарання, критики, осуду, штрафів тощо [14].

Якщо соціальне середовище позитивно впливає на мотивацію до занять спортом у студентів, то воно може сприяти:

- формуванню сприятливого ставлення до мети занять спортом;
- формуванню сприятливого ставлення до спортивного успіху;
- формуванню сприятливого ставлення до своїх можливостей;
- формуванню сприятливого ставлення до тренувальної діяльності;
- формуванню сприятливих відносин із командою та тренером;
- формуванню сприятливого ставлення до змагальної діяльності [4].

Головними мотивами, які на прикладі соціуму сприяють тому, що студенти займають спортом є [15, с. 83-84]:

1. Зміцнення здоров'я та профілактика захворювань. Найбільш сильною мотивацією до занять спортом, безумовно, є можливість зміцнення здоров'я й профілактика захворювань. Сприятливий вплив на організм фізичних вправ відомий дуже давно та не викликає сумнівів. На сьогодні його можна розглядати у двох взаємозалежних напрямках: формування здорового способу життя й зменшення вірогідності захворювань; лікувальний вплив фізичних вправ при багатьох видах хвороб.

2. Підвищення працездатності. Тривалі психологічні дослідження поведінки людини при виконанні роботи показали, що зниження продуктивності праці відбувається внаслідок її монотонності, одноманітності. Безперервне виконання розумової діяльності призводить до зниження відсотка

сприйняття інформації, до більшого числа помилок. Короткочасне виконання спеціальних фізичних вправ для м'язів усього тіла й зорового апарату значно підвищує ефективність релаксації, ніж пасивний відпочинок. А в умовах дистанційного навчання це відіграє дуже важливу роль.

3. Задоволення від самого процесу занять спортом. У процесі занять спортом в організмі людини відбуваються зміни діяльності всіх систем, насамперед серцево-судинної й дихальної. Певні види фізичних вправ – незамінний засіб їх розрядки та нейтралізації негативних емоцій. Задоволення від тренувальної роботи пов'язане з виділенням гормонів надниркових залоз – адреналіну й нор-адреналіну.

4. Спортивна мотивація. Цей вид мотивації ґрунтується на прагненні студентів покращити власні спортивні досягнення. Уся історія людства, процес еволюції будувалися на дусі суперництва, на змагальному дусі взаємин. Прагнення досягти певного рівня, перевершити у своїх спортивних досягненнях суперника є одним із потужних регуляторів.

5. Естетична мотивація. Суть естетичної мотивації полягає в дотриманні моди на здоров'я, гармонійне людське тіло. Вона досить часто присутня там, де займаються аеробікою, атлетичною гімнастикою, системою йоги тощо. Зазвичай, естетична мотивація не має довгострокової спрямованості на конкретні напрями й види спорту.

6. Прагнення до спілкування. Самостійні заняття спортом з групою, наприклад у клубах за інтересами (оздоровчий біг, туризм, велоспорт), були однією з головних мотивацій у нашій країні більше десятка років, тому й носили масовий характер. Нині ситуація дещо змінилася. Ця мотивація не має настільки дієвого ефекту.

7. Прагнення пізнати свій організм, можливості. Ця мотивація багато в чому близька до спортивної мотивації, але не повністю аналогічна їй. Якщо спортивна мотивація – це суперництво між спортсменами, то цей вид мотивації заснований на бажанні перемогти себе, свої лінощі. Така мотивація полягає в бажанні максимально використовувати фізичні можливості свого організму, покращити свій фізичний стан, підвищити фізичну підготовленість.

8. Мотивація творчості, виховання й зміцнення сім'ї. Наступна складова частина самостійних занять фізичними вправами – група мотивацій. Фізичні вправи дають практично необмежені можливості для вдосконалення в різних напрямках, у тому числі й у зміцненні сім'ї. Вони відіграють величезну роль у справі виховання дітей: фактично через них проходить передача життєвого досвіду з покоління в покоління.

9. Випадкові мотивації. До них належать усі інші мотивації, що мають вузьку специфічну спрямованість. Найчастіше трапляється приклад випадкової мотивації зайнятися спортом – це бажання скинути зайву вагу й схуднути.

Можемо зазначити, що під час взаємодії студентів із соціальним середовищем у них можуть сформуватися мотиви до занять спортом, адже

саме соціальні суб'єкти визначають соціальні (зовнішні) фактори впливу на свідомість студента та його мотивацію, оскільки утворюються у зовнішньому (соціальному) середовищі.

Поглиблюючи наукові підходи, якими допускається поділ соціального середовища на відповідні рівні впливу на свідомість студентів (зокрема - мікро- та макро-), структуру цього середовища впливу на мотиваційну активність студента можна представити у трьох вимірах: «мікросередовище, в якій студент взаємодіє безпосередньо з викладачем, де від дій останнього формуються соціальні чинники впливу студента; мезосередовище, в якому студент взаємодіє безпосередньо з іншими суб'єктами в ЗВО, які не є викладачами, але так чи інакше впливають на його свідомість та, відповідно, мотиви (інші студенти, адміністрація ЗВО); макросередовище, в якому студент взаємодіє з суб'єктами за межами ЗВО у позанавчальний час, і які впливають на його свідомість (сім'я, друзі, знайомі тощо), і від дій яких залежить формування факторів впливу на нього» [16].

Вплив будь-якого із соціальних або психологічних чинників на свідомість студентів, визначають рівень їхньої мотиваційної активності. У той самий час, соціальні чинники можуть підвищувати або знижувати цей рівень у процесі навчання. Тому умовно соціальні чинники впливу на мотиваційну активність студентів можна розділити на «чинники розвитку» та «чинники гальмування».

Висновки. Отже, основною особливістю впливу соціального середовища на спортивну мотивацію студентів є вплив соціуму на свідомість студентів, тобто викладачів, однокласників, адміністрації університету, сім'ї та друзів. Внутрішня мотивація особистості також відіграє важливу роль, адже якщо вона не хоче займатися спортом і не має до нього інтересу, то навіть соціальне середовище не зможе вплинути на її переконання та обізнаність.

Література:

1. Марченко О., Бричук М., Дєдх М. Особливості мотивації студентів до самостійних занять руховою активністю в умовах воєнного стану. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022. №3. С. 44-50.
2. Лазоренко С. А., Балашов Д. І. Аналіз формування інтересу студентів до занять фізичною культурою. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. №79. Том 8. С. 40-44.
3. Рогаль І. В., Столярник В. А., Чхань А. А., Шкондя В. В. Моніторинг рівня мотивації студентів ЗВО до різноманітних видів фізичної активності в умовах військового стану в Україні. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2024. Випуск 2 (174). С. 163-166.
4. Безверхня Г., Цибульська В. Педагогічні умови формування спортивної мотивації у спортсменів 15-16 років. Sport Science Spectrum. 2024. №2. С. 47-54.
5. Кужель М. М. Фактори впливу на мотивацію студентів під час занять фізичною культурою. Професійно-прикладні дидактики. 2024. Випуск 1. С. 52-55.

6. Щекотиліна Н. Ф. Роль мотивації до занять фізичним вихованням у студентів у контексті формування здорового способу життя. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Випуск 11. Том 3. С. 157-162.
7. Шевченко В. В. Особливості мотиваційного компонента професійно-психологічної компетентності військовослужбовців Національної гвардії України на етапі фахової підготовки. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: збірн. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 3 (56). Т. 3. С. 220 - 232.
8. Тягур Л. М., Горват А. К. Роль мотивації в управлінні професійним розвитком вчителів початкової школи. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції 24-25 жовтня 2019 р., Мукачево: Вид-во МДУ, 2019. С. 124–126.*
9. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.
10. Komogorova, M., Maksymchuk, B., Bernatska, O., Lukianchuk, S., Gerasymova, I., Popova, O., Matviichuk, T., Solovyov, V., Kalashnik, N., Davydenko, H., Stoliarenko, O., Stoliarenko, O., & Maksymchuk, I. (2021). Pedagogical Consolidation of Pupil-Athletes Knowledge of Humanities. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1). <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/367>
11. Melnyk, N., Maksymchuk, B., Gurevych, R., Kalenskyi, A., Dovbnya, S., Groshovenko, O., & Filonenko, L. (2021). The Establishment and Development of Professional Training for Preschool Teachers in Western European Countries. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1). <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/369>
12. Nerubasska, A., Palshkov, K., & Maksymchuk, B. (2020). A Systemic Philosophical Analysis of the Contemporary Society and the Human: New Potential. *Postmodern Openings*, 11(4), 275-292. <https://doi.org/10.18662/po/11.4/235>
13. Shevchenko V. Content and structure of professional-psychological competence of military servants of the National guard of Ukraine. «KELM» (Knowledge, Education, Law, Management). 2021. №3 (39) vol. 2/2021. P. 138-142.
14. Lokman, A., Hassan, F., Ustadi, Y. A., Rahman, F. A. A., Zain, Z. M., & Rahmat, N. H. (2022). Investigating Motivation for Learning Via Vroom's Theory. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(1), 504 – 530.
15. Калитка С., Ребрина В., Бухвал А., Тарасюк В., Грабовський О. Мотивація підлітків до занять спортом. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць*. 2016. №1 (33). С. 81-86.
16. Ляхова І. М. Формування культури здоров'я учнів (теоретичний і здоров'яформувальний аспекти). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2019. Випуск 7. С. 54-59.

References:

1. Marchenko O., Brychuk M., Diedukh M. (2022). Osoblyvosti motyvatsii studentiv do samostiinykh zaniat rukhovoiou aktyvnistiu v umovakh voiennoho stanu [Features of students' motivation for independent physical activity under martial law]. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu – Theory and methods of physical education and sports*, 3, 44-50 [inUkrainian].
2. Lazorenko S. A., Balashov D. I. (2021). Analiz formuvannia interesu studentiv do zaniat fizychnoiu kulturoiu [Analysis of the formation of students' interest in physical education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of forming a creative personality in higher and secondary schools*, 79, Tom 8, 40-44 [inUkrainian].

3. Rohal I. V., Stoliaryk V. A., Chkhan A. A., Shkondia V. V. (2024). Monitorynh rivnia motyvatsii studentiv ZVO do riznomanitnykh vydiv fizychnoi aktyvnosti v umovakh viiskovoho stanu v Ukraini [Monitoring the level of motivation of university students for various types of physical activity in the conditions of martial law in Ukraine]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) – Scientific Journal of the Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, Vypusk 2 (174), 163-166 [inUkrainian].

4. Bezverkhnia H., Tsybulska V. (2024). Pedahohichni umovy formuvannia sportyvnoi motyvatsii u sportsmeniv 15-16 rokiv [Pedagogical conditions for the formation of sports motivation in athletes of 15-16 years old]. *Sport Science Spectrum*, 2, 47-54 [inUkrainian].

5. Kuzhel M. M. (2024). Faktory vplyvu na motyvatsiiu studentiv pid chas zaniat fizychnoiu kulturoiu [Factors influencing students' motivation during physical education classes]. *Profesiino-prykladni dydaktyky – Professional and applied didactics*, Vypusk 1, 52-55 [inUkrainian].

6. Shchekotylyna N. F. (2019). Rol motyvatsii do zaniat fizychnym vykhovanniam u studentiv u konteksti formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia [The Role of Motivation for Physical Education in Students in the Context of Healthy Lifestyle Formation]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, Vypusk 11, Tom 3, 157-162 [inUkrainian].

7. Shevchenko V. V. (2021). Osoblyvosti motyvatsiinoho komponenta profesiino-psykholohichnoi kompetentnosti viiskovosluzhbovtiv Natsionalnoi hvardii Ukrainy na etapi fakhovoi pidhotovky [Features of the motivational component of the professional and psychological competence of the National Guard of Ukraine at the stage of professional training]. *Teoretychni i prykladni problemy psykholohii ta sotsialnoi roboty: zbirn. nauk. prats Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia – Theoretical and applied problems of psychology and social work: collection of scientific works of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*, 3 (56), T. 3, 220 – 232 [inUkrainian].

8. Tiahur L. M., Horvat A. K. (2019). Rol motyvatsii v upravlinni profesiinym rozvytkom vchyteliv pochatkovoї shkoly [The role of motivation in managing the professional development of primary school teachers. Education and formation of competitiveness of specialists in the context of European integration]. *Osvita i formuvannia konkurentospromozhnosti fakhivtsiv v umovakh yevrointehratsii – Education and formation of competitiveness of specialists in the context of European integration: zbirnyk tez dopovidei III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 24-25 zhovtnia 2019 r.*, Mukachevo: Vyd-vo MDU, 124–126 [inUkrainian].

9. Shapar V. B. (2007). Suchasnyi tлумachnyi psykholohichniy slovnyk [A modern explanatory psychological dictionary]. Kharkiv: Prapor [inUkrainian].

10. Komogorova, M., Maksymchuk, B., Bernatska, O., Lukianchuk, S., Gerasymova, I., Popova, O., Matviichuk, T., Solovyov, V., Kalashnik, N., Davydenko, H., Stoliarenko, O., Stoliarenko, O., & Maksymchuk, I. (2021). Pedagogical Consolidation of Pupil-Athletes Knowledge of Humanities. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1). <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/367>

11. Melnyk, N., Maksymchuk, B., Gurevych, R., Kalenskyi, A., Dovbnya, S., Groshovenko, O., & Filonenko, L. (2021). The Establishment and Development of Professional Training for Preschool Teachers in Western European Countries. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(1). <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/369>

12. Nerubasska, A., Palshkov, K., & Maksymchuk, B. (2020). A Systemic Philosophical Analysis of the Contemporary Society and the Human: New Potential. *Postmodern Openings*, 11(4), 275-292. <https://doi.org/10.18662/po/11.4/235>

13. Shevchenko V. (2021). Content and structure of professional-psychological competence of military servants of the National guard of Ukraine. «KELM» (*Knowledge, Education, Law, Management*), 3 (39), vol. 2, 138-142.

14. Lokman, A., Hassan, F., Ustadi, Y. A., Rahman, F. A. A., Zain, Z. M., & Rahmat, N. H. (2022). Investigating Motivation for Learning Via Vroom's Theory. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 12(1), 504 – 530 [inUkrainian].

15. Kalytka S., Rebryna V., Bukhval A., Tarasiuk V., Hrabovskyi O. (2016). Motyvatsiia pidlitkiv do zaniat sportom [Motivation of adolescents to play sports]. *Fizychne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi: zbirnyk naukovykh prats – Physical education, sports and health culture in modern society: a collection of scientific papers*, 1 (33), 81-86 [inUkrainian].

16. Liakhova I. M. (2019). Formuvannia kultury zdorovia uchniv (teoretychnyi i zdoroviaformuvalnyi aspekty) [Formation of students' health culture (theoretical and health-forming aspects)]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 15: Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport) – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports)*, Vypusk 7, 54-59 [inUkrainian].